

Jan Zouhar

Masarykova univerzita Brno

Filozofie a kulturní integrace

Философия и культурная интеграция

Co je to vlastně kulturní integrace? Je to proces organizovaný a řízený, nebo zcela spontánní? Znamená, že postupně náš život ovládne dokonalá racionalizace, organizace, modernizace a byrokratizace, nebo prostor pro imaginaci a tvořivost? Přinese masovost, davovost, stádnost, ovládání veřejného myšlení mediálními prostředky, nebo skutečný rozvoj individuality člověka? Znamená zpřístupnění rozsáhlých kulturních a vědeckých informací internetem žádoucí sblížení kultur, nebo je to ve skutečnosti zničení svébytnosti kultury a nástup pseudokultury, která vše pohltí a znicotní?

Nelze přece zapomínat, že kultura vznikla jako popření stádnosti a unifikace, jako pokus žít poeticky, nezávisle na autoritách při hledání smyslu a řádu světa.

Filozofie sama představuje pluralistický přístup ke světu, má sice univerzální povahu, dokáže spojovat fenomenology, heideggeriány, marxisty, novotomisty, recentivisty, einanology, poststrukturalisty ad. z různých zemí, tak přispívá k duchovní integraci přes hranice států a národů, ale sama o sobě představuje duchovní útvar plný diskusí, sporů, anebo, což je nejhorší, i přehlížení. Volný trh přeměnil lidi, věci, informace, přírodu, ale také, řečeno s Karlem Kosíkem, pravdu, svobodu, myšlení na směnitelné zboží, skutečnost se mění na soubor hodnot, dostává svou cenu. Intelektuálům, kteří bývali svědomím národa a epochy, nikdo nenaslouchá. Potřebuje vůbec moderní tržní společnost ideje, ideály, myšlenky, nebo v ní daleko spíše uspějí slogany, billboardy, fráze a hesla?

Přesto si však myslím, že filozofie stále není unavená a že v ní naději představují mladí filozofové a studenti filozofie, kteří chápou přirozeně evropský kontext filozofování v jednotlivých i slovanských zemích. Znamenají tak naději, že filozofie bude dále přispívat k tomu, aby kritičnost opírající se o rozum, tedy kritické myšlení pronikalo co nejvíce do společnosti, atak přibývalo kritických intelektuálů, kteří moderní době tak chybějí. Filozofie i jejich zásluhou bude dále cestou k uchování duchovních hodnot a duchovního dědictví minulosti.